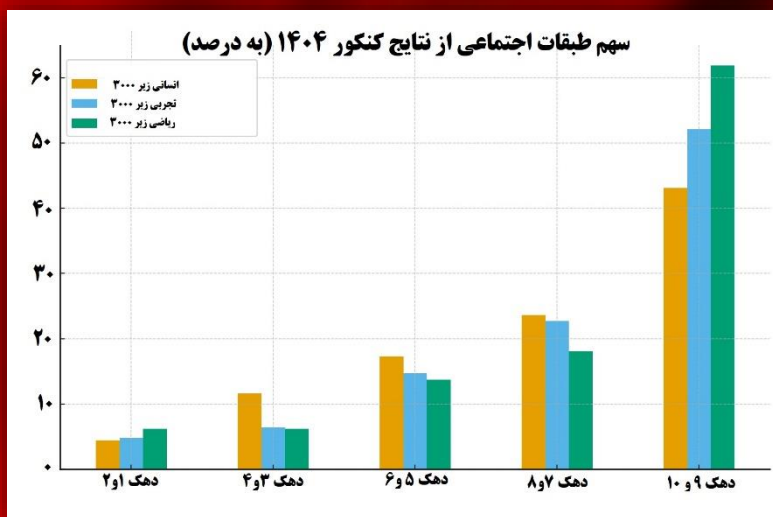

کنکور، بازتاب مناسبات طبقاتی و

ابزار بازتولید قدرت در طبقه حاکم

صدای انترناسیونالیستی

با اعلام نتایج کنکور سراسری، بار دیگر مسئله‌ی آموزش به عنوان یکی از جدی‌ترین معضلات خانواده‌های کارگری در ایران برجسته شده است.^۱ هرچند در قوانین رسمی، تحصیل در ایران «رایگان» تعریف شده، اما واقعیت روزمره خلاف آن را ثابت می‌کند. مدارس دولتی که با بحران بودجه دست و پنجه نرم می‌کنند، از والدین شهریه‌های اجباری دریافت می‌کنند و کیفیت آموزشی آن‌ها به مراتب پایین است؛ و بازتاب این نابرابری را می‌توان به روشنی در نتایج کنکور دید. در مقابل، مدارس خصوصی، نمونه دولتی و تیزهوشان با هزینه‌های سرسام‌آور عملاً در انحصار طبقات مرفه قرار گرفته‌اند. نتیجه آشکار است: آموزش در ایران نه یک حق همگانی، بلکه کالایی طبقاتی است که بر مبنای قدرت خرید خانواده‌ها توزیع می‌شود و مهم‌تر از همه، به ابزاری برای باز تولید قدرت در طبقه‌ی حاکم بدل شده است.

کنکور سراسری، به عنوان مهم‌ترین مسیر ورود به دانشگاه، در حقیقت بازتاب عینی شکاف‌های طبقاتی و ابزاری برای باز تولید قدرت طبقه حاکم است. داده‌های کنکور ۱۴۰۴ به روشنی نشان می‌دهد که چگونه نظام آموزشی طبقاتی، سلطه طبقه حاکم را حفظ و باز تولید می‌کند:

- **رشته علوم تجربی:** بیش از ۵۲٪ رتبه‌های زیر ۳۰۰۰ به طبقه بورژوازی و ثروتمندان (یا به تعبیر «بورژوازی اسلامی»، دهک‌های ۹ و ۱۰) تعلق دارد، در حالی که سهم طبقه کارگر و اقشار تحتانی (دهک‌های ۱ و ۲) تنها ۴٫۸٪ است.

^۱ برای اطلاع بیشتر به مقاله «آموزش طبقاتی و چالش‌های خانواده‌های کارگری» مراجعه شود.

- **رشته علوم ریاضی:** شکاف عمیق تر می شود؛ ۹,۶۱٪ رتبه های برتر در اختیار طبقه بورژوازی و ثروتمندان است، در حالی که سهم طبقه کارگر و اقشار تحتانی تنها ۲,۶٪ است.

- **رشته علوم انسانی:** ۱,۴۳٪ رتبه های برتر به طبقه بورژوازی و ثروتمندان تعلق دارد و سهم طبقه کارگر و اقشار پایین تنها ۴,۴٪ است.

این آمارها به وضوح نشان می دهند که مسیر دانشگاه و دسترسی به آموزش عالی اساساً برای طبقات مرفه و بورژوا مهیا شده است، و فرزندان طبقه کارگر و اقشار پایین جامعه از همان ابتدا در رقابت آموزشی به حاشیه رانده می شوند.

نابرابری آموزشی تنها در نتایج کنکور خلاصه نمی شود؛ بلکه ریشه های عمیق تری در ساختار جامعه سرمایه داری ایران دارد و ناشی از منطق درونی این جامعه است:

- فشار اقتصادی و شهریه های پنهان: خانواده های کارگری حتی برای ثبت نام در مدارس دولتی با انواع هزینه ها مواجه اند.

- کار کودک و ترک تحصیل: فشار معیشتی بسیاری از خانواده های کارگری آن ها را مجبور می کند فرزندان شان را وارد بازار کار کنند و ادامه تحصیل برای آن ها ممکن نمی شود.

- محرومیت در محلات کارگری و مناطق فرودست: نبود امکانات آموزشی، کمبود معلمان متخصص و فقدان اینترنت و ابزار دیجیتال، بخش وسیعی از کودکان طبقه کارگر و اقشار پایین را از چرخه آموزش حذف می کند.

- کیفیت نابرابر آموزش: مدارس خصوصی و تیزهوشان با امکانات گسترده در انحصار طبقات مرفه هستند، در حالی که مدارس دولتی با تراکم بالا و کمبود معلم، آموزش بی کیفیت را به طبقه کارگر و اقشار پایین تحمیل می کنند.

آموزش در ایران و هر جامعه بورژوازی، در راستای اهداف سرمایه داری سازماندهی شده است. هدف آموزش طبقاتی، بازتولید مناسبات موجود و تضمین سلطه سرمایه بر کار است. مدارس و دانشگاه ها تنها ابزار انتقال دانش نیستند؛ بلکه کارخانه هایی برای تربیت نیروی کار مطیع و متخصصانی در خدمت انباشت سرمایه اند. مدرسه جایی است که ایدئولوژی طبقه حاکم به دانش آموزان منتقل می شود، و دانشگاه صحنه ای است که طبقه حاکم در آن تلاش می کند کادر جدید خود را شکل دهد.

نتایج کنکور ۱۴۰۴ نشان داد که آموزش عالی عملاً به «حق انحصاری طبقات بالا» بدل شده است. فرزندان کارگران، حتی اگر به دانشگاه راه پیدا کنند، همچنان با موانع مالی و اجتماعی جدی برای ادامه تحصیل مواجه اند. مشکل اصلی اما پس از فارغ التحصیلی آشکار می شود: ورود به بازار کار، جایی که به دلیل موقعیت اجتماعی، شانس موفقیت آن ها به طور قابل توجهی کاهش می یابد.

گرایش‌ات چپ‌گرا معمولاً بر برچیدن مدارس خصوصی، یکسان‌سازی آموزش دولتی و ارائه آموزش رایگان به عنوان راه مقابله با آموزش طبقاتی تأکید می‌کنند. اما چنین رویکردی در نهایت چیزی جز بازتولید آموزش طبقاتی نیست و تنها نوعی توهم دربارهی آموزش «عادلانه» ایجاد می‌کند. حتی اگر همه مدارس دولتی شوند، نظام آموزشی همچنان بخشی از دولت بورژوازی باقی خواهد ماند و وظیفه‌اش تضمین و حفظ سلطه طبقاتی است.

نتایج کنکور ۱۴۰۴ بار دیگر حقانیت مواضع کمونیست‌ها را نشان داد: آموزش در جوامع طبقاتی اساساً طبقاتی است. بیش از نیمی از رتبه‌های برتر در اختیار طبقات بالا قرار دارد و فرزندان کارگران به حاشیه رانده می‌شوند. این وضعیت نه یک مشکل صرفاً مربوط به سرمایه‌داری پیرامونی ایران، بلکه ذات آموزش در جامعه بورژوازی را نمایان می‌کند.

آموزش در جوامع طبقاتی نه تنها بازتاب نابرابری اجتماعی است، بلکه ابزاری برای بازتولید قدرت طبقه حاکم محسوب می‌شود. با این حال، طبقه کارگر می‌تواند در کوتاه مدت از طریق مبارزات جمعی و طبقاتی و اعمال قدرت سازمان‌یافته با سیاست‌های آموزش بورژوازی مقابله کند، سطح استانداردها را تا حدی ارتقا دهد و بخشی از دستاوردهای آموزشی را تضمین کند. این اقدامات هرچند محدود هستند، اما نشان می‌دهند که مبارزه طبقاتی می‌تواند حق تحصیل و آموزش باکیفیت را برای فرزندان کارگران به‌طور ملموس تحقق بخشد.

با این همه، بهبود محدود شرایط آموزشی ماهیت طبقاتی نظام را تغییر نمی‌دهد. تنها با انقلاب پرولتری و درهم شکستن دولت بورژوازی است که می‌توان پایه و اساس مناسبات طبقاتی را از میان برداشت و نظام آموزشی‌ای ساخت که نه بر اساس سود و انباشت سرمایه، بلکه بر اساس نیازهای انسانی سازمان یافته باشد.

یوسف

۱۰ شهریور ۱۴۰۴

کانال تلگرام:

<https://t.me/intvoice>

ایمیل:

contact@internationalistvoice.org

وبسایت:

www.internationalistvoice.org

توییتر:

https://twitter.com/int_voice

صدای انترناسیونالیستی منتشر کرده است !

حملات شیمیائی به مدارس

بیانگر توحش بورژوازی اسلامی

صدای انترناسیونالیستی

آموزش طبقاتی و

چالش‌های خانواده‌های کارگری

صدای انترناسیونالیستی

انتخاب سرنوشت‌ساز:

نه دموکراسی یا فاشیسم،

بلکه سوسیالیسم یا بربریت

صدای انترناسیونالیستی

بدون بزرگشیدن سرمایه‌داری نمیتوان

جمهوری اسلامی را به محاکمه کشید

گور دسته جمعی خاوران

صدای انترناسیونالیستی